

Súd: Okresný súd Dolný Kubín
Spisová značka: 6C/144/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5413206140
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Bebej
ECLI: ECLI:SK:OSDK:2015:5413206140.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dolný Kubín samosudcom JUDr. Petrom Bebejom v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Praha 1, Nové Město, Politických vězňů 1272/21, Česká republika, IČO: 26429705, zastúpená Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36864421, proti žalovanej: F. L., A. G., U.. XX.XX.XXXX, R. N. L. - Q., K. T.Z. XXX/XX, v konaní o zmenkové plnenie, takto

rozhodol:

I. Súd konanie ohľadne zaplataenia zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 2.071,16 eura za obdobie od 04.08.2010 až do jej zaplataenia zastavuje.

II. Vo zvyšnej časti žalobu zamieta.

III. Žalovanej sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobou vo forme návrhu na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (v ďalšom texte len ako „nariadenie“), doručenu tunajšiemu súdu 28.03.2013, postúpenou Okresnému súdu Žilina 09.04.2013 a následne postúpenou (vrátenou) tunajšiemu súdu 20.09.2013 na základe uznesenia Krajského súdu v Žiline zo 21.08.2013 č. k. 14Ncb/121/2013-30, ktorým bol určený tunajší súd ako súd miestne príslušný na prejednanie veci, sa žalobca prostredníctvom splnomocneného zástupcu voči žalovanej domáhal zaplataenia zmenkovej sumy vo výške 1.999,- eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.071,16 eura od 04.08.2010 do zaplataenia, 6 %-ného ročného úroku zo sumy 2.071,16 eura od 14.10.2010 do zaplataenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 6,90 eura, ako aj náhrady trov konania.

K návrhu pripojil zmenku, ktorej vystaviteľkou je žalovaná s tým, že ako miesto vystavenia zmenky je uvedený Dolný Kubín, dátum vystavenia zmenky je uvedený 1. marec 2010 a v časti „zmenková suma“ je uvedená suma 2.071,16 eura, slovom dvetisíc sedemdesiatjeden eur 16 centov a v časti „zmenkový úrok 0,25% denne od“ je vyplnený dátum 4. augusta 2010. Ďalej je na zmenke uvedený: „Zaplatím za túto zmenku pri predložení na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Sro, vložka číslo 23636/B“. Taktiež je na zmenke uvedený: „Splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava“, že ide o zmenku „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Napokon je na prednej strane zmenky v pravom hornom rohu uvedený: „číslo zmluvy: XXXXXXXXXX“. Na rube zmenky sa nachádza text: „Namiesto nás na rad CD Consulting s.r.o., K červenému dvoru 3269/25a, 130 00 Praha, Česká republika, IČO: 264 29 705“ a pod týmto textom je vpravo text: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Jaroslav Fuchs, konateľ a podpis.

O uvedenej žalobe prvýkrát rozhodol tunajší súd rozsudkom zo 14.07.2014 č. k. 6C/144/2013-68 tak, že žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal. Zamietnutie žaloby odôvodnil viacerými dôvodmi. Jednak tým, že daná zmenka majúca povahu zabezpečovacej zmenky k záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, konkrétne vyplývajúceho zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 01.03.2010 (ďalej len „ÚZ“), bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení účinnom ku dňu uzavretia danej zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“), nakoľko v danom prípade bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 1.000,- eur a zmenka bola vyplnená na zmenkovú sumu (až) 2.071,16 eura, teda aj v prípade, že v čase jej vyplnenia nemal byť ani len sčasti úver splatený, ide o navýšenie o viac ako o 100 % z poskytnutej istiny, teda šlo o jej vyplnenie v rozpore so zákonom - ustanovením § 4 ods. 6 ZoSÚ). Na základe toho konštatoval neplatnosť zmenky pre jej rozpor so zákonom, na čom nič nemení to, či o tejto skutočnosti žalobca v čase jej indosácie vedel alebo nevedel, keď dané ustanovenie podľa jeho výslovného znenia dopadá aj na žalobcu, ktorému bola zmenka indosovaná. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., takúto vadnú zmenku previedla na tretiu osobu, bez toho, aby súčasne previedla aj pohľadávku z ÚZ. Týmto postupom pôvodný majiteľ zmenky mal snahu eliminovať základný znak zabezpečovacej zmenky a potrieť akúkoľvek spojitosť s hlavným záväzkovým vzťahom, čo bolo podľa súdu hlavným dôvodom indosácie zmenky - snaha pôvodného majiteľa zmenky zabrániť skúmaniu predchádzajúceho vzťahu medzi žalovanou ako vystaviteľkou zmenky a pôvodným majiteľom zmenky - aby tak žalobca ako nový majiteľ indosovanej zmenky získal abstraktný zmenkový záväzok nezaťažený predchádzajúcimi mimozmenkovými vzťahmi účastníkov a týmto spôsobom cielene výrazne posilniť postavenie veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi na úkor práve žalovanej ako spotrebiteľa a obrany jej práv. S ohľadom na osobitosti úpravy možnosti vystavenia zmienek v spotrebiteľských vzťahoch v čase, kedy zmenka bola vystavená (o to viac s ohľadom na znenie ustanovenia § 4 ods. 6 ZoSÚ platiaceho aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky), mal žalobca vo vlastnom záujme zisťovať od pôvodného majiteľa zmenky, charakter tejto zmenky, a to či neexistuje nejaká zákonná prekážka brániaca uplatneniu práv z takejto zmenky práve s poukazom na vyššie cit. ustanovenie § 4 ods. 6 ZoSÚ, by jeho zvýšená opatrnosť v tomto smere bola na mieste aj s ohľadom na pôvodného majiteľa zmenky - mediálne „známu“ spoločnosť POHOTOVOSTĚ a jej hlavný predmet podnikania. Nakoľko šlo o zabezpečovaciu zmenku zabezpečujúcu záväzok zo spotrebiteľského úveru, nemôže dôjsť k jeho splneniu zmenkou, na čom opäť nemôže nič zmeniť to, že pôvodný veriteľ ako majiteľ tejto zmenky túto indosoval na žalobcu bez toho, že by súčasne došlo aj k prevodu pohľadávky zo spotrebiteľského úveru, na zabezpečenie ktorého bola vystavená.

Ďalej konštatoval zneužitie inštitútu indosácie predmetnej zmenky, postúpenej na spoločnosť, ktorej konateľom bol do 07.01.2013 Daniel Paľko, trvale bytom R., N. X, vystupujúceho ako spoločník a konateľ v spoločnosti TOP INNOVATIONS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Moyzesova 8, IČO: 47345071, pričom druhým spoločníkom a konateľom tejto spoločnosti je doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., konateľ právneho zástupcu žalobcu. Konateľ právneho zástupcu žalobcu nie je vo vzťahu k žalobcovi len jeho právnym zástupcom, ale so žalobcom bol aj personálne prepojený, keď podniká spoločne s bývalým konateľom (i spoločníkom) žalobcu. Takisto tým, že právny zástupca žalobcu zastupoval a zastupuje spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v súdnych a exekučných konaniach, musí mať vedomosť o tom, že zmenky boli vystavené na zabezpečenie pohľadávok z úverových zmlúv, ktorých vymáhanie v exekúcii bolo neúspešné. Vyslovil domnienku, že právne inštitúty vyplývajúce zo zmenkového a šekového zákona boli použité na to, aby spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prostredníctvom inej, jej nie úplne neznámej spoločnosti, získala nespochybniteľný exekučný titul k vymáhaniu svojich pohľadávok nad rámec ich dôvodnej výšky, keďže tieto pohľadávky môžu byť dôvodné len ohľadne výšky poskytnutých a nevrátených peňažných prostriedkov, ale nedôvodné ohľadne ich (vysokého) príslušenstva. Nakoľko žalovanej bol poskytnutý úver vo výške 1.000,- eur, v dôsledku neuvedenia RPMN a pre absenciu aj ďalších základných náležitostí ÚZ ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ide o úver bezúročný, žalovaná mala vrátiť len uvedených 1.000,- eur. Naproti tomu v rozpore so zákonom pôvodný majiteľ zmenky túto vyplnil v rozpore so zákonom až na sumu 2.071,16 eura. Zmenkový úrok uvedený vo výške 0,25 % denne označil za úrok úžernícky, ktorý nemôže požívať právnu ochranu.

Spoločnosť POHOTOVOSTĚ tým, že v čase, kedy už bolo možné vystaviť zmenku len na zabezpečenie záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (zabezpečovaciu zmenku), túto zmenku indosovala bez prevodu samotnej pohľadávky, ktorú zabezpečovala, cielene konala tak, aby žalovanej jej práva, vyplývajúce z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmarila alebo aspoň ich uplatňovanie (obranu) výrazne sťažila.

Poukázal aj na to, že niet logického dôvodu, prečo by sa spotrebiteľom mala poskytovať ex offio právna ochrana pri spotrebiteľských pohľadávkach, avšak ako náhle sa takejto pohľadávke majúcej základ v spotrebiteľskej zmluve dostane zhmotnenia v podobe zmenky, mal by byť z tejto ochrany vylúčený, vzhľadom na prísnu formálnosť zákona č. 191/1950 Sb. šekový a zmenkový zákon (ďalej len „ZZaŠ“), ktorý sa stal súčasťou nášho právneho poriadku v dodnes nezmenenej podobe niekoľko desaťročí predtým, ako sa vyvinulo do dnešnej podoby spotrebiteľské právo. Normy spotrebiteľského práva, včítane ustanovení ZoSÚ, sú nepochybne novšie ako právna norma rovnakej právnej sily - ZZaŠ a jeho § 17, a tieto regulovali možnosť používania zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch. Postupným vývojom oproti stavu existujúcemu v čase vystavenia predmetnej zmenky, kedy ešte pripúšťali možnosť vystavenia len zabezpečovacej zmenky, s účinnosťou od 01.01.2011 (§ 17 ods. 3 a 4 zákona č. 129/2010 Z. z.) už zakazujú zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom. Preto pri strete zákonných ustanovení ZZaŠ s ustanoveniami ZoSÚ vyslovil potrebu aplikácie špeciálneho ustanovenia § 4 ods. 6 ZoSÚ účinného v čase uzavretia ÚZ, v rozpore s ktorým bola daná zabezpečovacia zmenka vyplnená a žalobcom použitá. S ohľadom na naznačené personálne prepojenie, a to kto bol pôvodným majiteľom zmenky v kontexte aj s tým, že otázku používania a vyplňovania zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch regulujú a aj v čase vystavenia, následného vyplnenia a ešte neskoršieho indosovania predmetnej zmenky regulovali (aj) normy zamerané na ochranu spotrebiteľa, vyslovil presvedčenie, že žalobca vedel, resp. minimálne mal a mohol vedieť pri zachovaní aspoň základnej miery opatrnosti, že pri nadobúdaní zmenky od jej pôvodného majiteľa konal na škodu žalovanej ako dlžníčky, keďže s vysokou mierou pravdepodobnosti by mohlo ísť práve o zabezpečovaciu zmenku zabezpečujúcou nároky veriteľa zo spotrebiteľského úveru, na základe čoho mohol a mal si túto skutočnosť preveriť. Napokon poukázal aj na účelový postup žalobcu v snahe „napasovať“ tento spor pod ustanovenia nariadenia tak, aby šlo o spor o pohľadávku vo výške do 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov (článok 2 bod 1. nariadenia), zrejmu už zo samotného žalobného petitu, v ktorom si síce žalobca uplatňuje zaplatenie sumy (pohľadávky) vo výške 1.999,- eur, ale príslušenstvo z tejto pohľadávky v podobe zmenkového a zákonného úroku si uplatňuje až zo sumy 2.071,16 eura za vymedzené obdobia v oboch prípadoch až do zaplatenia sumy 2.071,16 eura. Takýmto spôsobom vymedzené príslušenstvo, ak by súd žalobe vyhovel, by vlastne nútilo žalovanú zaplatiť na istine nie žalovaných 1.999,- eur, ale až 2.071,16 eura, pretože z rozdielu týchto súm v prípade, že by žalovaná uhradila len žalovaných 1.999,- eur, by si žalobca na základe exekučného titulu mohol stále uplatňovať uvedené príslušenstvo.

Na základe odvolania žalobcu voči uvedenému rozsudku, Krajský súd v Žiline uznesením z 18.08.2015 č. k. 14Cob/321/2014-107 rozsudok tunajšieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V jeho odôvodnení odvolací súd uviedol, že žalobca si podľa nariadenia uplatnil proti žalovanej zmenkovú pohľadávku vyplývajúcu zo žalobcom predloženej zmenky vystavenej žalovanou. Abstraktnosť záväzku zo zmenky má ten dôsledok, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Ak žalobca uplatňuje svoju pohľadávku len na základe vystavenej zmenky, tak jej majiteľ nemusí pri jej predložení na zaplatenie a ani neskôr pri jej vymáhaní poukazovať na nič iné, len to, že je vlastníkom zmenky. Nemá dôkaznú povinnosť preukazovať, že mu povinný zo zmenky skutočne dlží zmenkovú sumu. Ak je zmenka platná, tak je dostatočným dôkazom pre vznik uplatneného nároku z nej vyplývajúceho a potom je výlučne na dlžníkovi zo zmenky, aby tento v rámci prípadného súdneho konania vzniesol svoje námietky a v súdnom konaní ich aj preukázal. Zmenkový záväzok je nezávislý na kauzálnych záväzkoch. V prípade vystavenia zabezpečovacej zmenky existujú vedľa seba dva záväzky, a to záväzok kauzálny (pôvodný) a popri ňom záväzok zmenkový. S abstraktnosťou zmenkového záväzku počíta priamo citované ust. § 495 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“). Nespornosť záväzku vyplývajúceho zo zmenky je daná tým, že majiteľ zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na zaplatenie ani neskôr pri jej vymáhaní preukazovať nič iné, len to, že je vlastníkom zmenky. Zmenkový záväzok je tiež záväzkom samostatným, ktorý existuje nezávisle na hospodárskom dôvode jeho vzniku, nemá pôvod v predchádzajúcich kauzálnych pohľadávkach, tie len vytvárajú potrebu založenia zmenkových záväzkov. Účelom zabezpečovacej zmenky je, aby v prípade omeškania s plnením záväzku všeobecno-právnej povahy, bolo zabezpečené plnenie práve zo zmenky, avšak aj záväzok z takejto zabezpečovacej zmenky má povahu abstraktnú a nespornú. Žalobcovi na uplatnenie pohľadávky v zmysle nariadenia postačovalo predloženie zmenky a opis rozhodujúcich skutočností, ktoré osobitne boli vyjadrené v čl. 8 bod 8.1 údajov o pohľadávke vyplneného vzorového tlačiva A. Okresný súd mal primárne postupovať podľa čl. 7 ods. 3 nariadenia a vzhľadom k absencii vyjadrenia sa žalovanej vydať rozsudok o uplatnenej pohľadávke žalobcu. Ak žalovaná v nariadení stanovenej lehote nevzniesla žiadne relevantné námietky, mal okresný súd

vychádzať z uplatneného nároku zo zmenky a vo veci rozhodnúť. Poukázal na čl. 7 ods. 3 nariadenia, stanovujúceho koncentračnú zásadu v spojení s čl. 7 ods. 1 nariadenia, podľa ktorého sa vykonáva dokazovanie len na základe dôkazov, ktoré vychádzajú z tlačiva „A“ a tlačiva „C“. Z čl. 7 ods. 1 nariadenia vyplýva, že toto podmieňuje vykonávanie dôkazov dorúčením odpovede žalovanej strany a vyjadrením námietok, k čomu zo strany žalovanej nedošlo. Potom bolo potrebné vychádzať z čl. 9 nariadenia, podľa ktorého súd je povinný určiť spôsob a rozsah vykonania dôkazov potrebných na rozhodnutie, avšak podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Zo spisového materiálu a ani z odôvodnenia napadnutého rozsudku však nebolo zrejmé, akým spôsobom okresný súd určil spôsob a rozsah vykonávania dôkazov, s odkazom na úpravu obsiahnutú v nariadení a absenciu odpovede žalovanej vo väzbe na koncentračnú zásadu. Okresný súd mal posudzovať práva zo zmenky. Okresný súd dospel z listinných dôkazov, ktoré vykonal bez návrhu účastníka konania, k inému skutkovému stavu, na ktorom založil svoj právny záver o nedôvodnosti pohľadávky žalobcu. Žalobca vo vzťahu k týmto zisteniam okresného súdu nemohol splniť svoju povinnosť tvrdenia a ani dôkaznú povinnosť a nemal možnosť reagovať na posúdenie ním uplatneného nároku zo zmenky okresným súdom ako nároku vyplývajúceho zo spotrebiteľského vzťahu založeného zmluvou o úvere. Žalobca v konaní uplatnil záväzok žalovanej zaplatiť sumu, ktorú do zmenky doplnil pôvodný majiteľ zmenky. Okresný súd však posudzoval žalobcom uplatnený nárok súbežne ako záväzok vzniknutý zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a nielen ako nárok zo zmenky. Predmetom uplatneného nároku žalobcom nie je nárok zo spotrebiteľskej zmluvy, ale nárok zo zmenky. Posudzovanie základného vzťahu, t.j. kauzálneho vzťahu by malo význam, pokiaľ by žalovaná vzniesla voči majiteľovi námietky, že k indosácii došlo na jej škodu alebo ak by podala relevantné kauzálne námietky týkajúce sa ÚZ, prípadne zmenky v nariadení určenej lehote, čo by však v konaní musela zároveň preukázať. Ak žalobca netvrdil existenciu ÚZ, tak nebol ani nositeľom dôkazného bremena na preukázanie skutočností a okolností o úvere poskytnutom žalovanej. K inštitútu indosácie zmenky uviedol, že predmetná zmenka umožňovala jej indosáciu, prevod práva zo zmenky indosamentom (rubopisom) na nového majiteľa zmenky, k čomu došlo a žalobca ako indosatár bol nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 01.03.2010 na zmenkovú sumu 2.071,16 eura. S poukazom na ust. § 17 ZZaŠ výlučne len žalovaná je oprávnená a zároveň povinná tvrdiť na svoju obranu proti platobnej povinnosti všetky skutočnosti, ktoré považuje za významné a súčasne preukázať okolnosti, ktorými by spochybnila abstraktný charakter indosamentu podľa ust. § 17 ZZaŠ, teda okolnosti, ktoré by preukazovali záver, že majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka - že nový majiteľ nadobudol zmenku nepoctivo. Takejto obrany sa však žalovaná relevantne nedovoľovala.

Záver okresného súdu o zneužití inštitútu indosácie zmenky označil za záver nemajúci oporu v dokazovaní, pretože žalovaná ako dlžníka takéto námietky v nariadení stanovenej lehote neuplatnila, a tým nemohlo dôjsť ani k ich riadnemu zdôvodneniu a preukázaniu. Záväzok vyplývajúci zo zmenky je záväzkom samostatným, a preto nie je závislý na pôvodnom úverovom vzťahu. Ak žalobca uplatnil nárok zo zmenky, bez ďalšieho nebolo možné rozhodovať o záväzkoch zo zmluvy, ani keď by bolo nepochybné, že s danou zmenkou súvisia.

Vyslovil názor, že závery okresného súdu vychádzali z právneho vyhodnotenia základného vzťahu, posúdenie ktorého však nebolo predmetom sporu, pretože žalovaná ako dlžníka zo zmenky žiadne kauzálne námietky nevzniesla, čo nemohlo stačiť na prelomenie základnej zásady obsiahnutej v ust. § 17 ZZaŠ, ktoré dokazovanie ohľadom základného vzťahu pripúšťa len vtedy, ak ohľadom kauzálneho vzťahu boli podané a preukázané námietky zo strany dlžníka. Okresný súd pri posudzovaní uplatnenej pohľadávky žalobcom bol oprávnený posudzovať len to, či zmenka obsahuje všetky ZZaŠ vyžadované náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť povinne do nej uviesť. Nebol oprávnený skúmať podmienky jej vystavenia, ani jej neprípustnosť. Zákaz zneužitia práva je síce jedným zo základných princípov fungovania právneho štátu, napriek tomu právna úprava ZZaŠ je prísne formálna a neumožňuje súdu bez podania námietok dlžníkom prelomiť zásadu uvedenú v jeho § 17 tak, aby sa mohol súd zaoberať základným záväzkovým vzťahom, ktorý môže mať charakter vzťahu spotrebiteľského. Nespornosť a abstraktnosť zmenkových záväzkov môže prelomiť len taká skutočnosť, že sám majiteľ pri nadobúdaní zmenky nekonal poctivo a že konal na škodu dlžníka. Námietka nepoctivého nadobudnutia zmenky ďalším majiteľom na škodu dlžníka však musí byť ako relatívna námietka uplatnená dlžníkom a musí ním byť aj preukázaná. Závery okresného súdu súčasne považoval za čiastočne si odporujúce a tým nezrozumiteľné, neumožňujúce adekvátny prieskum zo strany odvolacieho súdu, ktorými bola na jednej strane vyslovená absolútna neplatnosť zmenky (avšak nie cez úpravu v ZZaŠ) a na strane druhej okresný súd uviedol, že nároku žalobcu, keďže smeruje proti žalovanej so statusom spotrebiteľa, neposkytne súdnu ochranu, pričom neposkytnutie súdnej/právnej ochrany sa môže týkať len existentného práva/nároku, čomu nezodpovedá súčasne vyslovená absolútna neplatnosť právneho

základu uplatneného nároku - samotnej zmenky a táto skutočnosť neumožňovala iné rozhodnutie, než podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

To, že sa žalobca rozhodol zo zmenkovej sumy uvedenej na zmenke, 2.071,16 eura, návrhom podľa nariadenia uplatniť len časť, 1.999,- eur, je síce možné vnímať ako účelové konanie žalobcu tak, aby mohol využiť nariadenie, avšak nejedná sa o zakázaný postup, ktorý by mal relevantný vplyv na rozhodovanie súdu vo veci samej.

Uložil tunajšiemu súdu v ďalšom konaní postupovať v zmysle návrhu žalobcu, ktorý si podľa nariadenia uplatnil ako indosatár právo na zaplatenie zmenky vystavenej žalovanou, pričom žalobca v konaní nie je povinný preukazovať existenciu žiadneho záväzkovo-právneho vzťahu a ani ďalšie skutočnosti, na základe ktorých okresný súd dospel k záveru o nedôvodnosti uplatneného nároku. Ďalej mu uložil vychádzať zo stavu konania, v rámci ktorého žalovaná v nariadením stanovenej lehote neuplatnila žiadne námietky voči uplatnenému nároku žalobcu, prečo nemohol okresný súd bez námietok skúmať a vykonávať dokazovanie ohľadom záväzkovo-právneho vzťahu, aj keby tento záväzkovo-právny vzťah mohol byť vzťahom spotrebiteľským, a to vychádzajúc z nariadením stanovenej koncentračnej zásady. Ďalej tunajšiemu súdu uložil posudzovať žalobcom uplatnený nárok podľa ZZaŠ z hľadiska toho, či žalobcom predložená zmenka, je zmenkou, ktorá má ZZaŠ vyžadované náležitosti. Vyslovil názor, že ani dlžníkov, ktorí sú spotrebiteľmi, nie je možné vyňať z pôsobnosti ust. § 17 ZZaŠ, najmä ak takíto dlžníci žiadne relevantné námietky týmto ustanovením predpokladané v konaní voči indosatárovi zmenky v nariadením stanovenej lehote neuplatnili. Bez relevantných námietok dlžníka, aj keď je tento spotrebiteľom, je výklad, ktorý smeruje k prelomeniu zásad stanovených v ust. § 17 ZZaŠ v nesúlade s výslovným znením tohto ustanovenia. Uložil tunajšiemu súdu spravovať sa uvedenými závermi odvolacieho súdu a postupovať podľa nich za predpokladu, ak v rámci nového konania nedôjde ku kvalitatívne odlišnej zásadnej zmene skutkového a právneho stavu veci. Uložil mu posúdiť nielen nárok na zaplatenie zmenkovej istiny, ale aj stanovenie doby ukončenia lehoty úročenia zmenkovej sumy v súlade s obsahom § 48 a § 49 čl. I. ZZaŠ a dôsledne sa vyjadriť aj k úroku 0,25 % denne, dojednanému v zmysle čl. I § 5 ods. 1 ZZaŠ a posúdiť jeho výšku. V tomto smere odvolací súd vyslovil predbežne svoj názor, vyslovený už i v predchádzajúcom inom konaní s obdobným skutkovým a právnym základom (napr. sp. zn. 14Cob/284/2014) podľa ktorého začiatok úročenia zmenkovej sumy nemožno regulárne stanoviť na dátum spadajúci do doby pred vystavením zmenky. Začiatok doby úročenia zmenkovej sumy nie je prípustné stanoviť ani na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Zákon však opomína otázku, dokedy sa zmenková suma v dôsledku opatrenia zmenky relevantnou úrokovou doložkou úročí. Vzhľadom k tomu, že počiatok lehoty úročenia zmenkovej sumy je v dispozícii zostaviteľa úrokovej doložky a zo zákona nemožno vyvodiť žiadnu prekážku, ktorá by bránila v dispozícii s dobou ukončenia lehoty úročenia zmenkovej sumy, nemalo by byť stanovenie ukončenia lehoty úročenia zmenkovej sumy považované za neúčinné. Koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou však nemožno stanoviť ľubovoľne tak, aby bol situovaný do doby po splatnosti zmenkovej pohľadávky. Tým nie je však dotknutá požiadavka veriteľa na úročenie pohľadávky až do okamihu zaplatenia, pretože uhradzovaciu funkciu od splatnosti zmenkovej pohľadávky do doby zaplatenia zmenkového dlhu od dohodnutých úrokov, preberajú zákonné šesťpercentné úroky, ktoré sú v súlade s obsahom ust. § 48 a § 49 článku I ZZaŠ súčasťou postihového zmenkového plnenia.

V ďalšom konaní nasledujúcom po rozhodnutí odvolacieho súdu došlo podľa názoru súdu k zásadným posunom ako pokiaľ ide o procesnú úpravu postupu súdu v konaniach, predmetom ktorých je nárok zo zmenky alebo šeku uplatnený voči fyzickej osobe ako žalovanému v dôsledku novely O.s.p. zákonom NR SR č. 438/2015 Z. z. účinného od 23.12.2015, dopadajúceho s poukazom na jeho prechodné ustanovenie § 372y ods. 1 (okrem v ods. 2 a 3 stanovených výnimiek) aj na konania začaté pred jeho účinnosťou a tiež aj pokiaľ ide o usmerňujúce Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa zo dňa 20.10.2015, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod č. 93, ročník 2015 (ďalej len „stanovisko“), teda práve k takým veciam, akou je aj predmetná vec.

Z uvedeného spoločného stanoviska vyplývajú o. i. nasledovné závery:

I/ Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok, zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

V danom stanovisku je tiež uvedené, že nariadenie nekladie žiadne preukážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku, včítane aplikácie znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety), zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania, či ochrany dobrých mravov. Z nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť, a to ani v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní. Súd môže k návrhu pristupovať s rovnakou mierou ingerencie ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenom v konaní pred súdom. Súd môže konať aj formou nariadenia pojednávania a nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Úvaha týkajúca sa prieskumu uplatneného nároku s oporou v doloženej zmenke nemôže byť ovplyvnená povahou použitého procesného nástroja. Skúmanie prípadnej absolútnej neplatnosti úkonu, ku ktorej pristupuje súd ex offo, nie je nariadením nijako vylúčená. Ak by súd vzhľadom na uplatnené námietky odporcu dospel k záveru, že žalobca vedome konal na škodu žalovaného ako dlžníka z indosovanej zmenky (pretože pri nadobudnutí zmenky, na ktorej je uvedené číslo spotrebiteľskej zmluvy, vedel, že sa jedná o zmenku na rad, ktorá v zásade zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky v zmysle § 17 ZZaŠ a z údajov o čísle zmluvy a okolností svojich vzťahov k remitentovi musel vedieť, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu) výkon práva žalobcu by tak vzhľadom na konkrétne zistené okolnosti bol v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ ako aj so ZoSÚ v znení platnom do 31.12.2010, pretože indosácia zmienok zabezpečujúcich záväzkov dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy v posudzovaných okolnostiach predmetných prípadov bola v rozpore s § 4 ods. 6, 7 ZoSÚ v znení platnom od 01.01.2008 do 31.12.2010. Takýto výklad smeruje aj ku konštatovaniu, že pokiaľ takáto situácia nastane, nie je potrebné zaoberať sa tým, či ide pôvodne o blankozmenku, ktorá by mala byť vyplnená v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá spotrebiteľovi musí byť poskytnutá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS. Prijatie výkladu pri rigidnej aplikácii § 17 ZZaŠ smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný. Postup žalobcu v konaní, ktorý sa na úkor spotrebiteľa na takúto právnu úpravu spolieha, možno potom považovať za zneužitie práva. Aj v stanovisku je citované pravidlo (rovnako ako to urobil prvostupňový súd vo svojom zrušenom rozsudku) vyplývajúce z nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS 457/2010, že zákaz zneužitia práva je silnejší než dovoľenie dané právom a pokiaľ právna norma určité správanie aprobuje a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto konanie v skutočnosti nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím, súdy nesmú poskytnúť ochranu, keďže takýto postup by bol v rozpore s ústavou chránenými právami.

Za uvedenej situácie už neobstoja závery odvolacieho súdu predovšetkým o nemožnosti zohľadnenia skutočností uvádzaných žalovanou ako spotrebiteľkou po tom ako zostala nečinnou v štádiu plynutia nariadením v čl. 5 ods. 3 stanovenej lehote na vyjadrenie sa k žalobnému návrhu (uvádzaná tzv. koncentračná zásada) a o nemožnosti ex offo preskúmania pôvodného záväzkového vzťahu, v súvislosti s ktorým bol založený zmenkový záväzok, ak súd zistí spotrebiteľský charakter daného záväzku.

Súd tiež poukazuje na to, že odvolací súd nezaujal názor k prvostupňovým súdom konštatovanej účelovosti postupu žalobcu v tom smere, že tento si síce uplatňuje zaplatenie sumy (pohľadávky) vo výške 1.999,- eur v snahe „podliezť“ hranicu pre možnosť aplikácie nariadenia, ale príslušenstvo z tejto pohľadávky v podobe zmenkového a zákonného úroku si uplatňuje až zo sumy 2.071,16 eura za vymedzené obdobia v oboch prípadoch až do zaplatenia sumy 2.071,16 eura a takýmto spôsobom (ak by bolo jeho žalobe plne vyhovieť) nútiť žalovanú zaplatiť na istine nie žalovaných 1.999,- eur, ale až 2.071,16 eura, pretože z rozdielu týchto súm v prípade, že by žalovaná uhradila len žalovaných 1.999,- eur, by si žalobca na základe exekučného titulu mohol stále uplatňovať uvedené príslušenstvo.

Tiež nezaujal stanovisko (okrem toho, že súd tak nemal čo robiť bez relatívnej námietky žalovanej) k dôvodom, pre ktoré prvostupňový súd vyslovil presvedčenie, že žalobca vedel, resp. minimálne mal a mohol vedieť pri zachovaní aspoň základnej miery opatrnosti, že pri nadobúdaní zmenky od jej pôvodného majiteľa konal na škodu žalovanej (v súvislosti s aplikáciou § 17 ZZaŠ a ku konštatovanej existencii personálneho prepojenia zástupcu žalobcu so žalobcom a pôvodným majiteľom zmenky - spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, ktorú tiež zastupoval a charakterom subjektu pôvodného veriteľa) a ani k „súbehu“ právnych predpisov rovnakej právnej sily (ZZaŠ a ZoSÚ) z ktorých novším predpisom je práve v danom prípade prvostupňovým súdom zohľadnená úprava aj podľa ZoSÚ. Napokon nebol výslovne zaujatý záver ani k otázke prvostupňovým súdom konštatovanej absolútnej neplatnosti zmenky pre jej vyplnenie v rozpore so zákonom (§ 4 ods. 6 ZoSÚ). Na uvedených záveroch tunajší súd aj po doplnení dokazovania zotrúva.

Súd v ďalšom konaní za účelom vykonania dôkazu výsluchom žalovanej nariadil pojednávanie na 02.12.2015, na ktorom ešte pred výsluchom žalovanej oboznámil vyššie citované stanovisko, ktorého závery sú značne rozdielne oproti záverom odvolacieho súdu v tejto veci.

Žalovaná na uvedenom pojednávaní vypovedala, že si je vedomá povinnosti zaplatiť svoj záväzok, ktorého výšku však nevie odhadnúť, ale určite nie 100-násobok toho, čo jej bolo požičané. Nesúhlasí s tak vysokou sumou. Vyhovovalo by jej to rozhodnutie, ktoré vo veci urobil tunajší súd. Na predmetnej zmenke ona vlastnoručne napísala len svoj podpis, ostatné na nej rukou písané údaje nepísala. V čase, keď brala pôžičku od Pohotovosti, tie peniaze súrne potrebovala kvôli synovi. Vtedy prišiel ku nej jeden pán, ktorý jej pri podpise aj peniaze vyplatil. Už sa presne nepamätá, koľko jej to bolo vyplatené, ale zdá sa jej, že na ruku jej bolo vyplatených 800,- eur. Ak si dobre spomína, tak už mala predtým od Pohotovosti pôžičku, ktorú riadne splácala, dokonca ju preplatila, načo prišiel ten pán, ktorý s ňou uzatváral túto druhú zmluvu. Potom aj niekde volal a zistilo sa, že tam mala preplatok 96,- eur a tento preplatok bol zohľadnený pri platení prvej splátky, ktorá mal byť 156,- eur. Nevedela uviesť, prečo je taký rozdiel medzi tým, koľko si ona pamätá, že jej bolo na ruku vyplatených a tým, čo je uvedené v zmluve ako výška úveru. V čase, keď uzatvárala túto zmluvu, už nepracovala - bola na invalidnom dôchodku. Keď zmluvu uzatvárala, vtedy jej ten pán dal podpísať viacero papierov a ona nemala šancu tie papiere prečítať, lebo sa náhlil. Ani nevie, čo všetko podpisovala. Ani nevedela, že medzi tými papiermi podpísala zmenku. O tej zmenke sa dozvedela až z telefonátu toho pána, ktorý ju kontaktoval, keď to neplatila, a ktorý jej povedal, že je tam aj zmenka a že bude platiť vysoké úroky. Následne ju už nikto viac ani z Pohotovosti, ani z nejakej inej spoločnosti v tejto záležitosti nekontaktoval. Ten pán ju kontaktoval v tom istom roku, kedy uzatvárala zmluvu, ale už bola jeseň alebo zima - pamätá sa, že už vtedy bol sneh. Vtedy pri podpise zmluvy dávala možno 3 - 4 podpisy na miesta, ktoré jej ukázal ten pán. Nikto iný okrem nej a toho pána nebol pri tom prítomný. Na jeho meno si už nespomína a vtedy mohol mať 45 - 50 rokov. Všetko to riešili v jeho aute. Celé to netrvalo viac ako 30 minút, v rámci ktorých šli tým autom ešte overiť jej podpis na matriku do N. L.. V tom aute to riešili na parkovisku pred budovou mestského úradu, keďže ten pán jej zavolať, že na tom mieste sa stretnú a keď tam prišla, už ju tam čakal. Vtedy chcela, aby jej bolo požičaných 1.000,- eur, ale on jej povedal, že musí stiahnuť ešte nejaké poplatky, ale už presne nevie, čo to malo byť. Dost' sa jej následne zhoršila pamäť po tom ako chodila pre svoje ochorenie na ožarovanie. Stále je onkologický pacient. Z tohto úveru zaplatila len tú prvú splátku, včítane toho preplatku tých 96,- eur z predchádzajúcej pôžičky, ktorý jej tam vznikol. Potom už nič neplatila, lebo musela ísť na operáciu. Žije v spoločnej domácnosti s manželom, ktorý je tiež starobný dôchodca, má vážne zdravotné problémy, je po troch mozgových príhodách a pri bežných úkonoch si vyžaduje jej pomoc a dohľad.

Z dôvodu, že žalobca sa na uvedené pojednávanie nedostavil, súd pojednávanie odročil za účelom umožnenia žalobcovi - jeho zástupcovi reagovať na výpoveď žalovanej a tiež na ďalšie skutočnosti, ktoré vyplynuli na pojednávaní, predovšetkým vyplývajúce z exekučného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 7Er/96/2011, ktorého podstatný obsah bol oboznámený.

Podaním zo 16.12.2015 žalobca prostredníctvom svojho zástupcu zobral žalobu späť v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne, teda po tomto čiastočnom späťvzati žaloby si ďalej uplatňoval zmenkový úrok „len“ vo výške 0,06 % denne. Uvedený procesný úkon zdôvodnil zosúladením svojho postupu s názorom NS SR, vyjadrenom v zjednocujúcom stanovisku z 20.10.2015 č. 93 a keďže tak došlo k odstráneniu týmto súdom označených hmotnoprávných prekážok a iné v názore súd nedefinoval, vyslovil očakávanie, že súd vydá rozsudok v skrátenom konaní bez ďalšieho zdržania. K výpovedi žalovanej sa nijakým

spôsobom nevyjadril, akurát v podaní z 15.12.2015 uviedol, že vychádza zo skutočnosti, že nemá vedomosť o tom, že by žalovaná popierala uplatnenú pohľadávku. Z takéhoto jeho stanoviska vyplýva, že buď zástupca žalobcu zasiela na súdy v obdobných veciach v súvislosti s nariadením pojednávania „formulárové“ stanoviská nezohľadňujúce konkrétne okolnosti danej veci alebo že vôbec nečítal zápisnicu z 02.12.2015 zaznamenávajúcu výpoveď žalovanej, ktorá mu bola predtým doručená.

Na posledné pojednávanie vo veci konané 30.12.2015 sa žalobca (jeho zástupca) opätovne nedostavil, svoju neúčast' ospravedlnil práve v podaní z 15.12.2015 s tým, že nemá námietky, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti.

Žalovaná na ňom vyjadrila súhlas so zastavením konania v tej časti, v ktorej zobral žalobca žalobu späť.

Vykonaným dokazovaním - z pripojeného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 7Er/96/2011 „vylustrovaného“ v elektronickom registri v rámci prvotných administratívnych úkonov realizovaných súdom po dôjdení návrhu, mal súd preukázané, že tomuto konaniu predchádzalo o. i. aj konanie sp. zn. 7Er/96/2011, v ktorom vystupovala ako povinná terajšia žalovaná a ako oprávnený spoločnosť POHOTOVOST', s.r.o. Z uvedeného spisu súd zistil, že predmetná zmenka bola vystavená v súvislosti s ÚZ (Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX z 01.03.2010), ktorej číslo je uvedené na zmenke vpravo hore, uzavretou medzi žalovanou a spoločnosťou POHOTOVOST', s.r.o., dňa 01.03.2010. Súdny exekútor, u ktorého bol návrh na vykonanie exekúcie spísaný 01.03.2011, doručil na tunajší súd žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie dňa 24.03.2011. O tejto žiadosti exekučný súd rozhodol uznesením zo 17.06.2011 č. k. 7Er/96/2011-25 tak, že žiadosť o udelenie poverenia zamietol. Uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11.07.2011. Následne súd uznesením z 19.09.2011 č. k. 7Er/96/2011-29, právoplatným 13.10.2011, exekučné konanie zastavil.

Súd žalobným návrhom uplatnený nárok, vychádzajúc z oboznámenia podstatného obsahu listín predložených žalobcom a z listín obsiahnutých v pripojenom spise tunajšieho súdu sp. zn. 7Er/96/2011, výpovede žalovanej, ku ktorej žalobca - jeho zástupca nezaujal prakticky žiadne stanovisko, teda ani nespochybnil pravdivosť aspoň nejakej zo skutočností uvádzaných žalovanou, žalobu v tej jej časti, ktorá nebola dotknutá čiastočným späťvzatím žaloby zamietol z nasledovných dôvodov:

Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 7Er/96/2011 zistil, že zmenka, ktorá je pripojená k žalobe, je totožná so zmenkou, ktorá sa nachádza na č. I. 4 spisu sp. zn. 7Er/96/2011 (s výnimkou chýbajúceho rubopisu). V exekučnom spise je (na č. I. 3) obsiahnutá ÚZ s číslom žiadosti o úver XXXXXXXXXX, uzavretá dňa 01.03.2010 medzi spoločnosťou POHOTOVOST', s.r.o., ako veriteľom a žalovanou.

Na rube zmluvy (č. I. 3 p. v. spisu 7Er/96/2011) sú na celej strane napísané Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“), v rámci ktorých je v bode 14 týchto podmienok s názvom „Dohoda o vyplnení zmenky“ obsiahnutý nasledovný text: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časť splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh“. Na danej listine, na ktorej jednej strane je ÚZ a na strane druhej VPPÚ, sú dva podpisy žalovanej, oba na strane, na ktorej je text ÚZ, z ktorých jeden sa má týkať „potvrdenia“ prevzatia peňažnej hotovosti uvedenej v ÚZ. Podľa ÚZ mala žalovaná dostať úver vo výške 1.000,- eur a teda takúto finančnú čiastku by jej (ak by súd vychádzal z prehlásenia podpísaného žalovanou) mala byť odovzdaná, kdežto z výpovede žalovanej vyplynulo, že jej malo byť reálne vyplatených o cca 200,- eur menej.

Exekučným titulom v danej exekučnej veci bol Rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s., so sídlom v Bratislave, Karloveské rameno 8, sp. zn. SR 12910/10 zo dňa 03.01.2011, ktorý podľa vyznačenej doložky sa mal stať právoplatným 17.01.2011 a vykonateľným 20.01.2011 a ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o., sumu

2.071,16 eura (pozostávajúcu z istiny 1.777,- eur, poplatku za zasielanie upomienok 20,- eur a trov mediálneho konania 274,16 eura) spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25 % denne zo sumy 2.071,16 eura od 04.08.2010 do zaplataenia a zákonným úrokom 6 % ročne z uvedenej sumy od 14.10.2010 do zaplataenia a nahradiť trovy rozhodcovského konania vo výške 474,89 eura, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Z výroku a odôvodnenia uvedeného rozsudku vyplýva, že rozhodcovský súd priznal peňažné nároky vychádzajúc zo záveru, že v danom prípade ide o zmenkovo právny vzťah a nie o vzťah spotrebiteľský, teda rozhodcovský súd priznal uvedený nárok tak, ako to spoločnosť POHOTOVOSTĚ žiadala, na základe neuhradenej zmenky vystavenej žalovanou 01.03.2010 vo forme blankozmenky, v ktorej v čase vystavenia chýbajúce údaje (zmenkovú sumu, dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy) doplnil (vyplnil) 09.10.2010 remitent s poukazom na dohodu o vyplňovacom práve, uzavretú pri vystavení zmenky.

Už bolo uvedené, že predmetná exekúcia bola právoplatne zastavená uznesením tunajšieho súdu z 19.09.2011 č. k. 7Er/96/2011-29, právoplatným 13.10.2011, ktorému predchádzalo uznesenie tunajšieho súdu zo 17.06.2011 č. k. 7Er/96/2011-25, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11.07.2011 a ktorým tunajší súd ako súd exekučný rozhodol tak, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul je materiálne nevykonateľný, nakoľko priznáva plnenie v rozpore so zákonom. Poukázal na to, že ÚZ neobsahuje údaj o RPMN, ktorej nedostatok s poukazom na § 4 ods. 2 písm. j) v spojení § 4 ods. 3 písm. b) ZoSÚ má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Preto rozhodcovský súd oprávnenému priznal úroky z omeškania v rozpore so zákonom. Exekučný súd považoval aj celú dohodu o zabezpečení úveru blankozmenkou za neprijateľnú podmienku, pretože táto nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Zmenka vystavená žalovanou mala povahu zabezpečovacej zmenky, ktorú skutočnosť preukazuje aj údaj na zmenke, ktorým je uvedenie čísla zmluvy (odkazujúceho na hlavný vzťah) a takáto jej funkcia je zrejماً aj z už cit. bodu 14 VPPÚ. To, že zmenka má charakter (funkciu) zabezpečovacej zmenky, sa fakticky prejavuje výlučne v okruhu kauzálnych námietok, ktoré môžu dlžníci zo zabezpečovacej zmenky uplatniť v rámci obrany proti povinnosti plniť zo zmenky. Pri zabezpečovacích zmenkách v prípade ich indosamentu spravidla dochádza k zániku námietok, ktoré mohol zmenkový dlžník uplatniť proti pôvodnému majiteľovi zmenky a nový dlžník stráca predovšetkým námietky kauzálne. V prípade, ak nie je zmenka indosovaná po proteste alebo po uplynutí lehoty na podanie protestu, tak nový majiteľ indosovanej zmenky získa abstraktný zmenkový záväzok nezaťažený predchádzajúcimi mimozmenkovými vzťahmi účastníkov.

Predmetná ÚZ je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou podľa § 52 OZ v znení účinnom v čase jej uzavretia, keďže spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ju uzavierala a plnila z nej v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, ako je to zrejماً aj z výpisu z obchodného registra na uvedenú spoločnosť na č. I. 8 spisu 7Er/96/2011, z ktorého vyplýva, že do predmetu činnosti danej spoločnosti patrí (patrilo aj v čase uzavretia ÚZ) poskytovanie úverov z vlastných zdrojov a žalovaná ju neuzavierala a neplnila v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, keďže v zmluve je označená údajmi občana (menom, priezviskom, trvalým pobytom, rodným číslom a číslom občianskeho preukazu) a nie podnikateľa (obchodné meno, miesto podnikania, IČO), na čom nič nemení to, že v zmluve je krížikom (podľa názoru súdu nie omylom ale účelovo) vyznačené jeho poskytnutie na účely „povolania“, keď zo zmluvy nie je vôbec zrejماً, aké povolanie žalovaná mala mať a či táto vôbec bola v čase uzavretia zmluvy niekde zamestnaná. K tomu súd dopĺňa, že z výpovede žalovanej naopak vyplynulo, že v čase jej uzavretia už nepracovala a bola na invalidnom dôchodku. Uvedená skutočnosť (žalobcom nijako nespochybnovaná) svedčí o praktikách spoločnosti POHOTOVOSTĚ (osoby konajúcej za uvedenú spoločnosť pri uzatváraní ÚZ), ktoré vedome uvádzali minimálne v danej časti nepravdivé údaje ohľadne účelu poskytnutia úveru, ktorým v tomto prípade nemohlo byť nejaké povolanie žalovanej. To, že hlavnou činnosťou spoločnosti POHOTOVOSTĚ je poskytovanie spotrebiteľských úverov nebankovým spôsobom, je súdu známou skutočnosťou vyplývajúcou z jeho činnosti a súčasne ide o všeobecne známu skutočnosť minimálne v okruhu subjektov podnikajúcich v oblasti poskytovania úverov alebo subjektov obchodujúcich s pohľadávkami, a to aj vďaka množstvu sporov rátaujúcich sa na tisícky, ktoré táto spoločnosť vedie na všetkých stupňoch súdov. Na túto ÚZ ako zmluvu spotrebiteľskú dopadá aj režim v čase jej uzavretia účinného ZoSÚ (zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 Zb. o Slovenskej

obchodnej inšpekcie v znení neskorších predpisov), podľa ktorého má takáto zmluva spĺňať obsahové náležitosti vyplývajúce z § 4 ods. 2 ZoSÚ, ktorých nedostatok v prípade poskytnutia a čerpania úveru (nedostatok náležitostí vyplývajúcich z § 4 ods. 2 písm. a), b), d) až j), k) a l)) má ten následok, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov (§ 4 ods. 3 písm. b) ZoSÚ). Už bolo uvedené, že tunajší súd už v rámci exekučného konania jednoznačne uzavrel, že v konaní vymáhaný záväzok má svoj základ v spotrebiteľskom vzťahu a záväzkovo právny vzťah, ktorý bol medzi oprávneným (spoločnosťou POHOTOVOŠŤ) a povinnou (terajšou žalovanou) založený ÚZ, posudzoval ako spotrebiteľský úver, na ktorý dopadajú ustanovenia ZoSÚ a teda aj ustanovenia OZ o spotrebiteľských zmluvách (§ 52 a nasl. OZ).

ZoSÚ v § 4 ods. 5 stanovuje, že veriteľ môže postúpiť pohľadávku, len ak to pripúšťa osobitný predpis (§ 524 OZ). Ak dôjde k postúpeniu pohľadávky z veriteľa na tretiu osobu, postupuje sa podľa osobitného predpisu (OZ).

Podľa § 524 ods. 1 OZ veriteľ môže svoju pohľadávku aj bez súhlasu dlžníka postúpiť písomnou zmluvou inému.

Podľa § 524 ods. 2 OZ s postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spojené.

Podľa § 529 ods. 1 OZ námietky proti pohľadávke, ktoré mohol dlžník uplatniť v čase postúpenia pohľadávky, mu zostávajú zachované i po postúpení.

Podľa § 4 ods. 6 ZoSÚ v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciú zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 17 ZZaŠ žalovaný zo zmenky nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

V danom prípade bol žalovanej poskytnutý úver vo výške 1.000,- eur a zmenka bola vyplnená na zmenkovú sumu 2.071,16 eura, teda aj v prípade, že v čase jej vyplnenia nemal byť skutočne úver vôbec splatený, ide o navýšenie o viac ako 100 % z poskytnutej istiny (jej výška mala byť podľa žalovanej nižšia, než je uvedená v zmluve), teda šlo o jej vyplnenie zo strany pôvodného veriteľa a majiteľa zmenky v rozpore so zákonom (cit. ustanovením § 4 ods. 6 ZoSÚ).

Tým, že zmenka bola vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zákona ZoSÚ, táto skutočnosť má podľa názoru súdu, ktorý vyslovil už v predchádzajúcom svojom rozhodnutí, za následok neplatnosť zmenky bez ohľadu na to, či o tejto skutočnosti žalobca v čase jej indosácie vedel alebo nevedel, keď dané ustanovenie podľa jeho výslovného znenia dopadá aj na žalobcu, ktorému bola zmenka indosovaná. Už len z tohto dôvodu nie je daný právny základ žalobou uplatneného nároku, nakoľko tento sa opiera o neplatnú zmenku pre jej rozpor so zákonom. Súdu je známy názor odvolacieho súdu v iných obdobných veciach, podľa ktorého skutočnosť vyplnenia zmenky nad najvyšší zákonom prípustný rozsah nespôsobuje jej absolútnu neplatnosť a ani neplatnosť dohody o vyplnení zmenky (táto dohoda obsiahnutá vo VPPÚ neobsahovala obmedzenia korešpondujúce so ZoSÚ), keďže ZoSÚ porušenie jeho § 4 ods. 6 nesankcionoval ich neplatnosťou s tým, že takáto skutočnosť mohla mať za následok len vznik práva na náhradu škody voči pôvodnému veriteľovi, ktorý nie je účastníkom konania (napr. uznesenie z 08.06.2015 č. k. 13Cob/382/2014). Súd sa s takým názorom (ktorý nebol vyslovený odvolacím súdom v prejednávanej veci) nestotožňuje a tvrdí, že ak žalobca skutočne nemal mať vedomosť o uvedenom nedostatku zmenky spôsobenom pôvodným majiteľom zmenky, ktorý ju takto protizákonne vyplnil, mal by mať právo na náhradu škody žalobca voči pôvodnému majiteľovi zmenky, ak mu postúpením

neplatnej zmenky vznikla škoda. Tým nie je dotknuté aj právo dlžníka na náhradu škody, ktorá by mu takým (neplatným) postupom vznikla s poukazom na § 4 ods. 7 ZoSÚ.

Okrem toho, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., porušila zákonný zákaz o tom, že zabezpečovacia zmenka mala byť vyplnená len na 30 % poskytnutej istiny, takúto vadnú zmenku previedla na tretiu osobu, bez toho, aby previedla aj pohľadávku z ÚZ. Týmto postupom pôvodný majiteľ zmenky mal snahu eliminovať základný znak zabezpečovacej zmenky a potrieť akúkoľvek spojitosť s hlavným záväzkovým vzťahom. Toto bolo podľa názoru súdu hlavným dôvodom indosácie zmenky, teda snaha pôvodného majiteľa zmenky (spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) zabrániť skúmaniu predchádzajúceho vzťahu medzi žalovanou ako vystaviteľkou zmenky a pôvodným majiteľom zmenky, aby tak žalobca ako nový majiteľ indosovanej zmenky získal čisto abstraktný zmenkový záväzok nezaťažovaný predchádzajúcimi mimozmenkovými vzťahmi účastníkov a týmto spôsobom cielene výrazne posilniť postavenie veriteľa voči žalovanej ako dlžníkovi, samozrejme na úkor práve žalovanej ako spotrebiteľa a obrany jej práv.

Žalobca s ohľadom na osobitosti úpravy možnosti vystavenia zmeniek v spotrebiteľských vzťahoch v čase, kedy zmenka bola vystavená (o to viac s ohľadom na znenie ustanovenia § 4 ods. 6 ZoSÚ platiaceho aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky), mal vo vlastnom záujme zisťovať od pôvodného majiteľa zmenky, charakter tejto zmenky, a to či neexistuje nejaká zákonná prekážka brániaca uplatneniu práv z takejto zmenky a jeho zvýšená opatrnosť by v tomto smere bola na mieste aj preto, že pôvodným majiteľom zmenky bola mediálne „známa“ spoločnosť POHOTOVOSTĚ. O to viac bola potrebná zvýšená opatrnosť zo strany žalobcu, keďže nešlo o ojedinelú indosáciu zmeniek medzi týmito subjektmi, ale došlo k indosácii veľkého množstva zmeniek rátnych až na tisícky.

V danom prípade došlo k zneužitiu inštitútu indosácie zmenky ako zo strany pôvodného majiteľa zmenky, tak aj zo strany žalobcu. Zmenka bola postúpená na spoločnosť, ktorej konateľom bol do 07.01.2013 Daniel Paľko, trvale bytom R., N. X. Daniel Paľko, bytom N. X, R. vystupuje ako spoločník a konateľ v spoločnosti TOP INNOVATIONS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Moyzesova 8, IČO: 47345071, pričom druhým spoločníkom a konateľom tejto spoločnosti je doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD. - konateľ právneho zástupcu žalobcu. Je teda zrejmé, že konateľ právneho zástupcu žalobcu nie je vo vzťahu k žalobcovi len jeho právnym zástupcom, ale so žalobcom bol aj personálne prepojený, keď podniká spoločne s bývalým konateľom (i spoločníkom) žalobcu. Takisto tým, že právny zástupca žalobcu zastupoval a zastupuje spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v súdnych a exekučných konaniach, musí mať vedomosť o tom, že zmenky boli vystavené na zabezpečenie pohľadávok z úverových zmlúv, ktorých vymáhanie v exekúcii bolo neúspešné. Právne inštitúty vyplývajúce zo zmenkového a šekového zákona boli použité na to, aby spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., prostredníctvom inej, jej nie úplne neznámej spoločnosti, získala nespochybniteľný exekučný titul k vymáhaniu svojich pohľadávok nad rámec ich dôvodnej výšky, keďže tieto pohľadávky môžu byť dôvodné len ohľadne výšky poskytnutých a nevrátených peňažných prostriedkov, ale nedôvodné ohľadne ich (vysokého) príslušenstva, čo je aj prejednáváný prípad. V danej veci bol ako to súd už uviedol žalovanej poskytnutý úver len 1.000,- eur, ktorý sa zaviazala vrátiť s poplatkom 872,- eur, teda spolu sa zaviazala zaplatiť 1.872,- eur, avšak keďže ide o úver bezúročný, mala vrátiť len uvedených 1.000,- eur. Naproti tomu v rozpore so zákonom pôvodný majiteľ zmenky, ktorá mala (mohla) mať len zabezpečovací charakter, túto vyplnil v rozpore so zákonom až na sumu 2.071,16 eura a v zmenke uviedol úžernicky zmenkový úrok - 0,25 % denne (čo je 91,25 % ročne) a pritom v ÚZ a ani vo VPPÚ súd nenašiel ustanovenie, ktoré by obsahovalo „dojednanie“ o takomto vysokom úroku. Podľa pôvodného znenia ZoSÚ v znení účinnom do 31.12.2007, kedy právna úprava ešte umožňovala splnenie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy zmenkou alebo šekom, mal v takomto prípade veriteľ záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere povinnosť počínať si tak, aby boli zachované všetky práva spotrebiteľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ tým, že v čase, kedy už bolo možné vystaviť zmenku len na zabezpečenie záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (zabezpečovaciu zmenku), túto zmenku indosovala bez prevodu samotnej pohľadávky, ktorú zabezpečovala, cielene konala tak, aby žalovanej jej práva, vyplývajúce z predmetnej zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmarila alebo aspoň ich uplatňovanie (obranu) výrazne sťažila.

Ak by úmyslom pôvodného majiteľa zmenky nemalo byť s poukazom na § 17 zákona č. 191/1950 Sb. vylúčenie možnosti skúmania vzťahu, v súvislosti s ktorým došlo k vystaveniu zabezpečovacej zmenky, pôvodný majiteľ zmenky by postúpil pohľadávku vyplývajúcu z úverového vzťahu zmluvou

o postúpení pohľadávky. To by však znamenalo, že by žalovanej zostali zachované námietky (ktoré mala voči spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o.) aj voči nadobúdateľovi pohľadávky a súd by pri uplatnení pohľadávky mohol preskúmať dôvodnosť pohľadávky aj z pohľadu toho, či zmluva o úvere spĺňa požiadavky ZoSÚ. Vtedy by musel konštatovať, že v danej veci zmluva neobsahovala viaceré zákonom požadované náležitosti pre zmluvu o spotrebiteľskom úvere, napríklad RPMN, úrokovú sadzbu, či priemernú hodnotu RPMN, v dôsledku ktorých chýbajúcich náležitostí (čo aj len jednej z nich) je potrebné považovať poskytnutý úver podľa § 4 ods. 3 písm. b) ZoSÚ za bezúročný a bez poplatkov. Spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., by tak vzniklo právo len na vrátenie poskytnutej sumy úveru. Ak sa však previedla len zmenka, citovaný § 17 ZZaŠ námietky ohľadne pôvodného vzťahu zásadne vylučuje (okrem prípadu, ak je preukázané, že majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka).

Tunajší súd už v predchádzajúcom rozsudku konštatoval a opätovne (tak ako to poukázal aj NS SR v stanovisku) zdôrazňuje, že ak právna norma dovoľuje určité chovanie a iná za predpokladu, že je zneužívané, ho zakazuje, takéto chovanie nie je výkonom práva, ale protiprávnym úkonom. Výkonu práva, ktorý je jeho zneužitím, tak súdy nemôžu poskytnúť ochranu, pretože by to bolo v rozpore s ust. § 3 OZ a najmä s čl. 36 Listiny (Nález Ústavného súdu ČR IV. ÚS 457/10 zo dňa 18.07.2013).

S poukazom aj na uvedený nález súd konštatuje zneužitie práva ako zo strany spoločnosti POHOTOVOSTĚ, tak aj zo strany žalobcu a správaniu sa uvedených subjektov nemožno z toho dôvodu poskytnúť ochranu a teda priznať žalobcovi z výkonu práva, ktoré je jeho zneužitím (zákaz zneužitia práva je silnejší, než dovolenie dané právom) nejaké plnenie čo aj len sčasti. To, že nielen spoločnosť POHOTOVOSTĚ, ale aj žalobca vedome konali na škodu žalovanej ako dlžníka z indosovanej zmenky, súd vyvodzuje z údajov na zmenke v hornej časti vpravo, kde je uvedené číslo zmluvy XXXXXXXXXX a z už naznačených okolností svojich vzťahov žalobcu k remitentovi (zmienené personálne súvislosti a všeobecné povedomie o spoločnosti POHOTOVOSTĚ a o jej hlavnom faktickom predmete činnosti). Teda aj žalobca musel vedieť, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu. V danom prípade je dané vedomé konanie žalobcu na škodu žalovanej a ide z jeho strany o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 OZ predstavujúci zneužitie práva, práva indosovať zmenku, ktorá mala (len) zabezpečovať záväzok žalovanej z ÚZ ako spotrebiteľskej zmluvy. Potom vychádzajúc zo záverov stanoviska NS SR č. 93/2015 za takejto situácie už nie je potrebné zaoberať sa tým, či ide pôvodne o blankozmenku, ktorá by mala byť vypísaná v rozpore s dohodou o vyplňovacom práve.

Teda ako ďalší dôvod, ktorý bráni čo i len čiastočnému priznaniu uplatnenej pohľadávky na podklade predmetnej zmenky, je okrem konštatovanej neplatnosti zmenky pre prípad, že by nezákonným spôsobom vyplnená zmenka nespôsobovala jej neplatnosť, je to, že výkon práv žalobcu z dôvodov uvedených vyššie je výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi.

Tunajší súd už v predchádzajúcom rozsudku uviedol, že niet logického dôvodu, prečo by sa spotrebiteľom mala poskytovať ex offo právna ochrana pri spotrebiteľských pohľadávkach, avšak ako náhle sa takejto pohľadávke majúcej základ v spotrebiteľskej zmluve dostane zhmotnenia v podobe zmenky, mal by byť z tejto ochrany vylúčený vzhľadom na prísnu formálnosť ZZaŠ, ktorý sa stal súčasťou nášho právneho poriadku v dodnes nezmenenej podobe niekoľko desaťročí predtým, ako sa vyvinulo do dnešnej podoby spotrebiteľské právo. Normy spotrebiteľského práva, napr. už v cit. ustanovení § 4 ods. 6 ZoSÚ (ktoré ustanovenie v čase jeho účinnosti bolo nepochybne novšie ako právna norma rovnakej právnej sily - ZZaŠ a teda aj ako jeho § 17), regulujú možnosť používania zmienek v spotrebiteľských vzťahoch a postupom vývoja oproti stavu existujúcemu v čase vystavenia predmetnej zmenky, kedy ešte pripúšťali možnosť vystavenia, ale len zabezpečovacej zmenky (a ešte predtým podľa znenia ZoSÚ účinného do 31.12.2007 bolo možné použiť na splnenie záväzku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere zmenku alebo šek s tým, že veriteľ si musí počínať tak, aby boli zachované všetky práva spotrebiteľa, ktoré vyplývajú zo zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru a ak túto povinnosť veriteľ poruší, zodpovedá za škodu týmto spôsobenú - § 4 ods. 7 a 8 ZoSÚ vo vtedy účinnom znení), s účinnosťou od 01.01.2011 (§ 17 ods. 3 a 4 teraz účinného zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) už zakazujú zabezpečenie spotrebiteľského úveru zmenkou alebo šekom. Teda postupným vývojom došlo k postupnému zužovaniu použiteľnosti zmienek vo vzťahoch založených zmluvou o spotrebiteľskom úvere až po úplný zákaz ich použitia. Na základe uvedených skutočností v prípade ako je tento, kedy zmenka bola vystavená práve v súvislosti so zabezpečením záväzku zo spotrebiteľského úveru, bez ohľadu na to, či by o tejto skutočnosti žalobca vedel alebo nie (v danom prípade podľa záverov súdu o tom žalobca

vedel), je preto potrebné aplikovať práve ustanovenia ZoSÚ v prípadoch možného stretu zákonných ustanovení ZZaŠ s ustanoveniami ZoSÚ, alebo ak je určitá otázka špeciálne upravená práve ZoSÚ, ako je tomu v § 4 ods. 6 ZoSÚ, v rozpore s ktorým bola prevedená indosácia zmenky zabezpečujúcej záväzok žalovanej z ÚZ v snahe potrieť takýto jej charakter a takto indosovaná zmenka bola následne žalobcom aj použitá.

To, že aj v takýchto prípadoch ako je tento, kedy si žalobca uplatňuje práva zo zmenky, musí byť ex offo súdom poskytnutá spotrebiteľovi právna ochrana, aká sa predpokladá v spotrebiteľských vzťahoch bez ohľadu na špecifiká konkrétneho súdneho konania (tu iniciovaného podľa nariadenia) vyplýva jednoznačne z uvádzaného stanoviska NS SR.

Opätovne súd poukazuje aj na účelový postup žalobcu v snahe „napasovať“ tento spor pod ustanovenia nariadenia tak, aby šlo o spor o pohľadávku vo výške do 2.000,- eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov (článok 2 bod 1. nariadenia). Účelovosť postupu je zrejme už zo samotného žalobného petitu, v ktorom si síce žalobca uplatňuje zaplatenie sumy (pohľadávky) vo výške 1.999,- eur, ale príslušenstvo z tejto pohľadávky v podobe (úžernického) zmenkového úroku a zákonného úroku si uplatňuje až zo sumy 2.071,16 eura za vymedzené obdobia v oboch prípadoch až do zaplatenia sumy 2.071,16 eura. Takýmto spôsobom vymedzené príslušenstvo, ak by súd žalobe vyhovel, by vlastne nútilo žalovanú zaplatiť na istine nie žalovaných 1.999,- eur, ale až 2.071,16 eura, pretože z rozdielu týchto súm v prípade, že by žalovaná uhradila len žalovaných 1.999,- eur, by si žalobca na základe exekučného titulu mohol stále uplatňovať uvedené príslušenstvo. Dokonca s uvedeným nedostatkom nebol žalobca ochotný ani nič v priebehu konania urobiť, čo nasvedčuje tomu, že zrejme nešlo z jeho strany o nepozornosť, ale skôr o zlý úmysel.

Napokon na záver súd uvádza vychádzajúc z toho, čo vyplynulo z výpovede žalovanej ohľadne okolností, za ktorých došlo k uzavretiu ÚZ, jej podpisovaniu, včítane podpisu „zmenky“, že je tu súčasne prítomný aj nedostatok vôle žalovanej k uzavretiu dohody o vyplňovacom práve, obsiahnutej vo VPPÚ a k vystaveniu zmenky, teda jej „konanie“ v danom smere trpí vadami vôle, čo má za následok neplatnosť týchto úkonov s poukazom na § 37 ods. 1 OZ. Bolo už uvedené, že na výpoveď žalovanej ako dôkazný prostriedok žalobca, ktorému jej obsah bol známy, nijakým konkrétnym vecným spôsobom nereagoval a ani nenavrhol vykonanie nejakých dôkazov spôsobilých vyvrátiť alebo aspoň spochybniť žalovanou uvádzané skutočnosti. Z výpovede žalovanej vyplynulo, že zo strany žalovanej podpísaním uvedených listín (zmenky a ÚZ, keď dohodu o vyplňovacom práve obsiahnutú len v bode 14. VPPÚ žalovaná ani osobitne nepodpísala a jej podpisy sa nachádzali len na opačnej strane danej listiny, kde bol text ÚZ, čo tiež nepriamo nasvedčuje pravdivosti tvrdení žalovanej, že o „žiadnej zmenke a vyplňovacom práve remitenta k nej nevedela“) nešlo o úkon urobený vážne, keďže táto ani nevedela (prečo ani nemohla zamýšľať tie právne účinky, ktoré by inak zákon spájal s jej prejavom vôle a ktorý mal potvrdzovať jej podpis), že by vtedy v rámci viacerých podpisov, ktoré urobila, podpisovala aj zmenku a mala súhlasiť so zabezpečením jej záväzkov voči veriteľovi predmetnou zmenkou, ktorú mal vyplniť veriteľ ako remitent pokiaľ ide o zmenkovú sumu a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Daná skutočnosť (že nemohlo ísť zo strany žalovanej o úkon urobený vážne), musela byť z okolností, za ktorých žalovaná podpisovala listiny predloženej jej osobou konajúcou ako mandatár za spoločnosť POHOTOVOSTĚ pri uzatváraní ÚZ a aj výplate istiny úveru (podľa žalovanej len čiastočnej), uvedenej osobe zrejme, keďže žalovaná v dôsledku práve jeho postupu (ponáhľania sa) nemala fakticky vytvorený časový priestor pre to, aby si to, čo podpisovala, mohla prečítať a tak zistiť, že jej záväzok z ÚZ má byť zabezpečený aj zmenkou. Práve k danému okamihu, kedy k úkonom žalovanej došlo, je potrebné posudzovať ich platnosť. Svoje podpisy žalovaná urobila tam, kde jej ukázala osoba konajúca za spoločnosť POHOTOVOSTĚ, že to má podpísať. O tom, že mala vtedy podpísať aj zmenku, sa žalovaná podľa jej výpovede dozvedela až ex post v čase, kedy bola pre nesplácanie úveru kontaktovaná pracovníkom spoločnosti POHOTOVOSTĚ, ktorý jej povedal, že je tam aj zmenka a že bude platiť vysoké úroky. Žalovaná tiež uviedla, že z rukou písaného textu na zmenke je jej vlastnou rukou písaný len jej podpis (podpis vystaviteľa), teda všetky ostatné údaje, okrem údajov zmenkovej sumy a zmenkového úroku dopísaných mechanickými prostriedkami remitentom, sú písané (dopísané) inou osobou (konkrétne šlo o dopísanie čísla zmluvy, miesta vystavenia zmenky, dátumu vystavenia zmenky, mena, priezviska adresy a rodného čísla vystaviteľa zmenky, ktoré všetky údaje sú pre podobnosť písma zrejme písané, nevedno kedy, rovnakou osobou, ktorá vpisovala aj údaje do ÚZ).

Z uvádzaných dôvodov potom súd žalobu v časti nedotknutej jej čiastočným späťvzatím zamietol.

V časti, v ktorej zbral žalobca žalobu späť po prvom pojednávaní vo veci, súd konanie postupujúc podľa § 96 ods. 1, 2 O.s.p. zastavil, s ktorým postupom vyjadrila súhlas aj žalovaná.

O trovách konania súd rozhodol tak, že žalovanej, ktorej by inak ako plne úspešnému účastníkovi prináležal nárok na náhradu vzniknutých trov podľa § 142 ods. 1 O.s.p., právo na ich náhradu nepriznal, pretože žalovaná si žiadne trovy neuplatnila a z obsahu spisu ani nevyplýva, že by žalovanej v súvislosti s týmto konaním vznikli nejaké náklady.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Dolný Kubín (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p. v spojení s čl. 17 nariadenia).

V odvolaní sa musí okrem všeobecných náležitostí podania stanovených v § 42 ods. 3 O.s.p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, jeho datovania a podpísania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).